एतानासेवते यस्तु तपस्तस्य प्रहीयते । यस्त्वेतान्नाचरेद्विद्वांस्तपस्तस्य विवर्द्धते ।
इह चिन्ता बहुविधा धर्म्माधर्म्मस्य कर्म्मणः । कर्म्मभूमिरियं लोके इह कृत्वा शुभाशुभं ।
शुभैः शुभमवाप्नोति तथाशुभमथान्यथा । इह प्रजापतिः पूर्व्वं देवाः सर्षिगणास्तथा ।
इष्ट्वेष्टतपसः पूता ब्रह्मलोकमुपाश्रिताः । उत्तरः पृथिवीभागः सर्व्वपुण्यतमः शुभः ।
इहस्थास्तत्र जायन्ते ये वै पुण्यकृतो जनाः । यदि सत्कारमृच्छन्ति तिर्य्यग्योनिषु चापरे । ७०१
क्षीणायुषस्तथा चान्ये नश्यन्ति पृथिवीतले । अन्योन्यभक्षणासक्ता लोभमोहसमन्विताः ।
इहैव परिवर्त्तन्ते न ते यान्त्युत्तरां दिशं । ये गुरून् पर्य्युपासन्ते नियता ब्रह्मचारिणः ।
पन्थानं सर्व्वलोकानां विजानन्ति मनीषिणः । इत्युक्तोऽयं मया धर्म्मः संक्षिप्तो ब्रह्मनिर्म्मितः ।
धर्म्माधर्म्मौ हि लोकस्य यो वै वेत्ति स बुद्धिमान् ।
॥ भीष्म उवाच ॥ इत्युक्तो भृगुणा राजन् भरद्वाजः प्रतापवान् । भृगुं परमधर्म्मात्मा विस्मितः प्रत्यपूजयत् । ७०२
एष ते प्रसवो राजन् जगतः संप्रकीर्त्तितः । निखिलेन महाप्राज्ञ किम्भूयः श्रोतुमिच्छसि ।
इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्व्वणि मोक्षधर्म्मपर्व्वणि भृगुभरद्वाजसंवादे द्विनवत्यधिकशतोऽध्यायः ॥ १९२ ॥
॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ आचारस्य विधिं तात प्रोच्यमानं त्वयाऽनघ । श्रोतुमिच्छामि धर्म्मज्ञ सर्व्वज्ञो ह्यसि मे मतः ।
॥ भीष्म उवाच ॥ दुराचारा दुर्विचेष्टा दुष्प्रज्ञाः प्रियसाहसाः । असन्तस्त्विति विख्याताः सन्तश्चाचारलक्षणाः ।
पुरीषं यदि वा मूत्रं ये न कुर्व्वन्ति मानवाः । राजमार्गे गवां मध्ये धान्यमध्ये च ते शुभाः ।
शौचमावश्यकं कृत्वा देवतानाञ्च तर्पणं । धर्म्ममाङ्गर्म्मनुष्याणामुपस्पृश्य नदीं तरेत् । ७०३
सूर्य्यं सदोपतिष्ठेत न च सूर्य्योदये स्वपेत् । सायं प्रातर्ज्जपेत् सन्ध्यां तिष्ठन् पूर्व्वां तथेतरां ।
पञ्चार्द्रो भोजनं भुञ्ज्यात् प्राङ्मुखो मौनमास्थितः । न निन्द्यादन्नभक्ष्यांश्च स्वादु स्वादु च भक्षयेत् ।
आर्द्रपाणिः समुत्तिष्ठेन्नार्द्रपादः स्वपेन्निशि । देवर्षिर्नारदः प्राह एतदाचारलक्षणं ।
शुचिं देशमनङ्वाहं देवं गोष्ठं चतुष्पथं । ब्राह्मणं धार्म्मिकं चैत्यं नित्यं कुर्य्यात् प्रदक्षिणं ।
अतिथीनाञ्च सर्व्वेषां प्रेष्याणां स्वजनस्य च । सामान्यं भोजनं भृत्यैः पुरुषस्य प्रशस्यते । ७०४
सायम्प्रातर्म्मनुष्याणामशनं देवनिर्म्मितं । नान्तरा भोजनं दृष्टमुपवासी तथा भवेत् ।
होमकाले तथा जुह्वद्दृतुकाले तथा व्रजन् । अनन्यस्त्रीजनः प्राज्ञो ब्रह्मचारी तथा भवेत् ।
अमृतं ब्राह्मणोच्छिष्टं जनन्या हृदयं कृतं । तज्जनाः पर्य्युपासन्ते सत्यं सन्तः समासते ।
लोष्टमर्द्दी तृणच्छेदी नखखादी च यो नरः । नित्योच्छिष्टः शङ्कुशुको नेहायुर्विन्दते महत् ।
यजुषा संस्कृतं मांसं निवृत्तो मांसभक्षणात् । न भक्षयेदृथा मांसं पृष्टमांसञ्च वर्ज्जयेत् । ७०५
स्वदेशे परदेशे वा अतिथिं नोपवासयेत् । काम्यकर्म्मफलं लब्ध्वा गुरूणामुपपादयेत् ।
गुरुभ्य आसनं देयं कर्त्तव्यञ्चाभिवादनं । गुरूनभ्यर्च्य युज्यन्ते आयुषा यशसा श्रिया ।
नेक्षेतादित्यमुद्यन्तं न च नग्नां परस्त्रियं । मैथुनं सततं धर्म्यं गुह्ये चैव समाचरेत् ।
तीर्थानां हृदयं तीर्थं शुचीनां हृदयं शुचिः । सर्व्वमार्य्यकृतं चौक्ष्यं बालसंस्पर्शनानि च ।